

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2016/2017

9. ROČNÍK

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Vypracoval: Mgr. Mária Papačová

Charakteristika predmetu

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je zameraný na rozvoj komunikačných schopností žiakov v materinskom jazyku, osvojenie si správneho pravopisu a gramatiky v ústnej i písomnej podobe a získanie čitateľských zručností.

Dobré zvládnutie jazykového a slohového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť v ďalšom živote.

Vyučovanie literárnej výchovy smeruje k nadobudnutiu vzťahu k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu žiakov k literatúre a k ďalším druhom umenia.

Ciele učebného predmetu

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom je doplnenie poznatkov v oblasti jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov so zameraním na odborný, administratívny a publicistický štýl, výkladový a informačný slohový postup. V jazykovej oblasti je hlavným cieľom systematizácia jazykových pravidiel získaných a V. – VIII. ročníku doplnená o skloňovanie slov cudzieho pôvodu, tvorbu textu so záporom a informácií o jazykových rovinách, systéme jazyka, o národnom jazyku a dialektoch a o pojmy z jazykovedy.

V súlade so ŠKVP zameraným na IKT zručnosti vedieť získať informácie z internetu, pracovať a orientovať sa v bežných komunikačných situáciách cez elektronické médiá (SMS, e-mail), vedieť pracovať s nevhodným obsahom.

Tematický plán

Predmet: Slovenský jazyk a sloh

Ročník: 9. ročník

Časová dotácia: 99 hodín ročne (3 hodiny týždenne) + 1

Posilnenie časovej dotácie o 1 vyučovaciu hodinu vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra v 9. ročníku bude meniť kvalitu výkonu v jazykovej zložke predmetu v týchto oblastiach:

Čítanie s porozumením	✓
Písanie	
Hovorenie	

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Úvodná hodina Počet hodín: 1</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zvuková rovina, lexikológia, morfológia, syntax, sloh 	<p>Pojmy: lexikológia, morfológia, syntax, štylistika, sloh</p>	<p>Žiak -rozumie pojmom, vie ich vysvetliť na príkladoch</p>
<p>Hláskoslovie a zvuková rovina jazyka Počet hodín: 10+ 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hlásky Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu Zvuková stránka jazyka a pravopis Interpunkcia 	<p>Hlásky-samohlásky, spoluhlásky, dvojhásky, spodobovanie, znelé a neznelé spoluhlásky, rytmický zákon, cudzie slová – výslovnosť a pravopis, prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu, pomlčka, spojovník, úvodzovky, lomka</p>	<p>Žiak: -rozlišuje jednotlivé segmenty vonkajšej kompozície textu, -dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní (sila hlasu, hlavný slovný prízvuk, prestávka, intonácia) -správne používa vo vete prestávku, dáva dôraz -správne intonuje oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie, želacie vety -spisovne sa vyjadruje pri čítaní uplatňuje primeranú silu hlasu a dodržiava správnu melódiu -správne vyslovuje slová, v ktorých nastáva spodobovanie -pri čítaní dodržiava správne dýchanie -správne v domácich a cudzích slovách artikuluje a spisovne vyslovuje slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; -správne vyslovuje domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li. -dodržiava správnu dĺžku slabík a pravidlá spodobovania</p>
<p>Slovná zásoba - lexikológia Počet hodín: 12 + 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> Slovná zásoba. Slová podľa vecného významu Vzťahy medzi 	<p>Slovná zásoba odvodené slová (predponami, príponami) zložené slová skracovanie slov synonymá antonymá jednovýznamové a viacvýznamové slová ustálené slovné spojenia: príslovie, porekadlo,</p>	<p>Žiak ovláda kritériá členenia slovnej zásoby, systém lexiky, -má osvojený systém diferenciacie slov, dokáže definovať jednotlivé slová, ovláda príklady, -dokáže analyzovať text z hľadiska lexikálnej roviny. -Žiak vie v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou a s</p>

	<p>slovami</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slová podľa dobového výskytu • Slová podľa citového zamerania • Slová podľa spisovnosti • Obohacovanie slovných zásoby 	<p>pranostika, prirovnanie slová vzniknuté prenášaním významu: metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie historizmy archaizmy zastarané slová neologizmy slová podľa citového zafarbenia: neutrálne, expresívne (kladné a záporné) domáce slová a slová cudzieho pôvodu spisovné a nespisovné slová (nárečia a slang) Jazykové príručky, slovníky</p>	<p>ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie. -Žiak si vie správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek. - Pozná slovníky : PSP, MFS, MSS, KSSJ, elektronické slovníky. -Žiak ovláda rozdiel v terminológii, vie pracovať s MSS, -vie vytvoriť synonymický rad, využíva rôzne synonymá pri tvorbe rôznych textov. - Vie odlíšiť viacvýznamové slová a homonymá.</p>
			<p>-Žiak pozná rozdiel medzi archaizmom, historizmom a zastaraným slovom, -osvojí si slová podľa dobového výskytu, ktoré sa vzťahujú k významným udalostiam v histórii, prípadne súvisia s ľudovou a regionálnou kultúrou. Ž -žiak si osvojí termín neologizmus a chápe dynamiku lexiky. -Žiak vie vyhľadať citovo zafarbené slová v texte. Žiak vie vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte. -Žiak vie v texte rozlíšiť cudzie slová, slovenské slová a zdomácnené slová, rozumie významu frekventovaných cudzích slov. Frekventované cudzie slová, Výslovnosť slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v cudzích slovách. Ovláda termín nesklonné podstatné mená. -Žiak ovláda vymedzenie nespisovnej lexiky, pozná rozdiel medzi slangom a dialektom. -Ovláda charakteristiku vlastného nárečia. -Žiak pozná všetky spôsoby obohacovania lexiky, -vie pod vedením učiteľa</p>

			<p>identifikovať každý spôsob tvorenia novej lexikálnej jednotky.</p> <p>-Aplikuje svoje vedomosti pri komunikácii a analýze textu.</p> <p>-Ovláda rozdiel medzi metaforou a metonymiou.</p> <p>-Rozlíši priame a nepriame pomenovanie, dokáže vytvoriť prirovnanie, personifikáciu...</p> <p>-Žiak vie vyhľadať, rozlíšiť a určiť význam v texte: nepriame pomenovania, metafory, metonymie, personifikácie, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania (združené pomenovania), frazeologizmy...</p>
<p>Tvaroslovie - morfológia</p> <p>Počet hodín: 25 + 7</p>	<p>Podstatné mená</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prídavné mená • Zámená • Číslovky • Slovesá • Príslovky • Predložky • Spojky • Častice • Citoslovčia <p>Kontrolný diktát č.1 – ohybné slovné druhy</p>	<p>Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –ál/al</p> <p>Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na –r, -l</p> <p>Prídavné mená - pravopis</p> <p>Číslovky – tvary, pravopis</p> <p>Zámená – druhy</p> <p>Slovesá</p> <p>Príslovky – tvary</p> <p>Predložky</p> <p>Spojky</p> <p>Častice</p> <p>Citoslovčia</p>	<p>Žiak:</p> <p>-rozumie funkciu ohybných slovných druhov a gramatických kategórií vzhľadom na význam umeleckého a vecného textu</p> <p>-aplikuje svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien (vzory: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča) a prídavných mien (pekný, cudzí) vo vlastnom texte</p> <p>-identifikuje v texte neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis</p> <p>-správne používa akostné prídavné mená vo svojom texte a správne ich vystupňovať</p> <p>-vysvetlí funkciu stupňovania vo svojom texte</p> <p>- rozoznáva základné a radové číslovky vo svojom texte</p> <p>-aplikuje vedomosti o skloňovaní základných a radových čísloviek v texte a dodržiava ich pravopis</p> <p>-aplikuje znalosti o slovesách a príslovkách a vie vysvetliť ich funkciu v texte</p> <p>-dodržiava správne predložkové väzby pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov používa v texte vhodné spojky s použitím čiarky - vhodne dopĺňa častice, chápe</p>

<p>Skladba - syntax</p> <p>Počet hodín: 12 + 7</p>	<p>Základné vetné členy</p> <p>Rozvíjacie vetné členy</p> <p>Sklady</p> <p>Jednoduchá veta</p> <p>Jednoduché súvetie</p> <p>Súdržnosť textu</p> <p>Zápor v slovenčine</p> <p>Kontrolný diktát č. 2 – interpunkcia</p>	<p>holá veta rozvitá veta základné vetné členy podmet: vyjadrený, nevyjadrený prísudok: slovesný, neslovesný vetný základ zhoda vetné sklady: prísudzovací, určovací, priraďovací jednočlenná veta: slovesná, neslovesná dvojčlenná veta: úplná, neúplná jednoduchá veta – rozvitá s viacnásobným vetným členom vedľajšie vetné členy: predmet príslovkové určenie: miesta, času, príčiny, spôsobu prívlastok: zhodný, nezhodný prístavok jednoduché súvetie súdržnosť textu zápor v slovenčine slovosled</p>	<p>funkciu vytyčovacej a uvádzacej častice, -aplikuje citoslovčia pocitov a zvukov v texte.</p> <p>Žiak :</p> <p>-samostatne tvorí jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určuje ich a zdôvodňuje ich významovú a gramatickú funkciu</p> <p>-správne tvorí záporné jednoduché vety</p> <p>-pri tvorbe vlastných textov využíva celú škálu vetných štruktúr</p>
---	--	---	---

<p>Slohová zložka</p> <p>Počet hodín: 33 + 8</p>	<p>Slohové postupy</p> <p>Slohové štýly</p> <p>Školská písomná práca – úvaha</p> <p>Školská písomná práca – úradný životopis</p>	<p>Slohové postupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informačný, • výkladový, • opisný, • rozprávací <p>Slohové štýly</p> <ul style="list-style-type: none"> • hovorový, • umelecký, • administratívny, • odborný, • publicistický, • rečnícky <ul style="list-style-type: none"> • Úvaha • Úradný list • Úradný životopis 	<p>Žiak:</p> <p>v rozličných informačných zdrojoch vyhľadá informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu</p> <p>-systematicky a prehľadne tvorí poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť vo vlastnom texte</p> <p>-zaujme stanovisko k výberu a použitiu informácií z rozličných zdrojov v texte spolužiakov</p> <p>v rozličných informačných zdrojoch vyhľadá informácie (údaje v tabuľkách), rozlíšiť ich význam a na základe toho rozhodnúť o ich využití v rámci svojho textu</p> <p>-porovná a odlíši: výťah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad od iných jemu známych/neznámych slohových útvarov /žánrov</p> <p>-porovná a odlíši texty jednotlivých slohových postupov a jazykových štýlov.</p> <p>-samostatne aplikuje svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii textu z jedného žánru do druhého (výťah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad).</p>
<p>Jazykoveda a národný jazyk</p> <p>Počet hodín: 6</p>	<p>Slovenčina ako národný jazyk</p> <p>Spisovný jazyk</p> <p>Nárečia</p> <p>Kontrolný diktát č.3 - výstupný</p> <p>Opakovanie – test</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spisovný jazyk • Národný jazyk • Nárečia –dialekty • Kodifikácie <ul style="list-style-type: none"> • Systematizácia 	<p>Žiak:</p> <p>-ovláda pojmy spisovný jazyk a nárečie,</p> <p>-vie pomenovať nárečové oblasti ,</p> <p>-dokáže identifikovať základné nárečové slová,</p> <p>-vie zmeniť nárečový text na spisovný,</p> <p>-pozná základné historické súvislosti vzniku spisovnej slovenčiny.</p> <p>Žiak vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe.</p>

--	--	--	--

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra Zložka: Literatúra

Ročník: 9. ročník

Časová dotácia: 66 hodín ročne (2 hodiny týždenne)

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina Počet hodín: 1	Opakovanie	Lyrika, epika, dráma, umelecké prostriedky	Žiak: Reaguje na otázky týkajúce sa pojmov preberaných v 8. ročníku
Lyrika Počet hodín: 25	Lyrická poézia	<ul style="list-style-type: none"> • Lyrická poézia • Sylabický veršový systém • Znaky ľudovej slovesnosti • Vonkajšia a vnútorná kompozícia • Umelecké prostriedky • Spoločenská a reflexívna lyrika • Lyrický hrdina • Romantizmus v literatúre • Štúrovci • Óda • Sonet- delenie: téza, antitéza, syntéza • Veršový presah • Obkročný rým • Symbol • Epigram • Epitaf • Galéria spisovateľov • Vlastný postoj a vnímanie textu • Prednes poézie • Vlastná tvorba poézie • Znaky a žánre lyriky – opakovanie • Znaky a žánre lyriky - test 	Žiak: -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu poézia; -vytvorí a vysvetlí definíciu jednotlivých druhov lyriky; -zaradí lyrický text k spoločenskej, prírodnej, reflexívnej alebo ľúbostnej lyrike; -na základe prečítaného textu priradí báseň k lyrickému žánru: óda, sonet, epitaf -identifikuje základné znaky epickej poézie – aforizmus; -v texte lyrickej básne určí metonymiu, básnickú otázku a iné umelecké prostriedky; -sformuluje hlavnú myšlienku lyrickej básne; -porovná lyrickú báseň s textom ľudovej alebo populárnej piesne a určí ich spoločné znaky; -verbálne vyjadrí vlastný zážitok a podporí ho príkladmi z textu; -pri interpretácii správne používa literárne pojmy; -vytvorí a vysvetlí definíciu sylabického verša; -porovná sylabický verš v autorskej

<p>Epika a epické žánre</p> <p>Počet hodín: 30</p>	<p>Román vo veršoch</p> <p>Román v próze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Epos • Aforizmus • Kompozícia • Literárne postavy – hlavné, vedľajšie • Román - znaky • Próza ako literárna forma • Historický román • Dobrodružný román • Vedecko-fantastický • Dievčenský román • Román zo života mladých ľudí • Román vo forme denníka – dátum, čas • Generačný román • Detektívny román (poviedka), argumentácia • Interpretácia literárneho diela – tematická, kompozičná, jazyková zložka • Fikcia • Kľúčové slová • Výrazové a štylistické prostriedky • Dejová osnova • Jazyk a štýl; kapitoly, diely – dilógia, trilógia • Ja – rozprávanie, monológ a dialóg, priama reč, on – rozprávanie • Frekvencia slovíec (synoným) v rozprávaní slohovom postupe • Metonymia a ďalšie umelecké prostriedky v texte • Súčasná literatúra pre mládež – projekt • Druhy románov – vonkajšia a vnútorná štruktúra • Čitateľská gramotnosť a rečnícke schopnosti • Dramatizácia • Epika – opakovanie - test 	<p>poézii s veršom ľudovej piesne;</p> <p>-prednesie báseň napísanú sylabickým veršom a frázuje ju v zhode s rytmickou usporiadanosťou básnického textu.</p> <p>-vznačí usporiadanie rýmov a pomenuje združený, striedavý, obkročný rým;</p> <p>-v integrovanom informačnom systéme vyhľadá informácie o najvýznamnejších básnikoch Štúrovej školy;</p> <p>-vysvetlí vzťah štúrovskej poézie k ľudovej tvorbe s využitím medzipredmetových vzťahov</p> <p>-zaujme hodnotiace stanovisko k prečítanému básnickému textu a primeraným spôsobom ho vyjadří, prípadne aj obháji v triede.</p> <p>Žiak:</p> <p>-vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu román;</p> <p>-odlíši román od ostatných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky a svoje rozhodnutie zdôvodní;</p> <p>-pri štylistickej a lexikálnej analýze literárneho diela vyhľadá jednotlivé jazykové prostriedky a dokáže vysvetliť ich funkciu v rámci estetického pôsobnosti diela;</p> <p>samostatne a bez prípravy správne,</p> <p>-plynule a nahlas číta prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu;</p> <p>-samostatne sformuluje subjektívne hodnotenie prečítaného textu a vie ho primerane obhajovať. Pri obhajobe názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie.</p> <p>-určí a charakterizuje hlavné a vedľajšie postavy v literárnom texte; literárne postavy vníma ako výsledok autorovho umeleckého videnia; kriticky zhodnotí hlavného hrdinu (literárnych postav), jeho konanie a myslenie z vlastného pohľadu, podloží svoje stanovisko argumentmi; dodržiavať pri svojom prejave jazykovú kultúru;</p> <p>-na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa určí druh románu;</p> <p>-vysvetlí vonkajšiu kompozíciu románu;</p> <p>-vytvorí dobrodružný román (poviedku);</p> <p>-napíše úvahu- téma Konflikty a ich riešenia v žiackom kolektíve;</p> <p>-pretvorí umelecký text na vecný a napíše správu alebo kritický článok do novín,</p> <p>-napíše krátky scenár a pracuje v skupine na jeho dramatizácii;</p> <p>-prepája pojmy z literárnej výchovy s pojмами z jazykovej zložky</p>
---	---	--	--

			-Prezentuje získane vedomosti a poznatky v písomnom opakovaní – v kontrolnej práci
Dráma Počet hodín: 10	Tragédia Komédia Muzikál	<ul style="list-style-type: none"> • Tragédia – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa • Komédia – neprítomný rozprávač, komickosť • Členenie hry; premiéra, repríza, derniéra • Muzikál, inscenácia - dramatisované čítanie • Úloha tanca v muzikáli • Lyrická a epická poézia, román, tragédia, komédia, muzikál - test 	<p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmov tragédia, komédia, činohra muzikál; -pri čítaní textu jednotlivých postáv vyjadrí moduláciou hlasu obsah textu; -abstrahuje a sformuluje hlavnú myšlienku dramatického textu; -zdramatizuje literárny text; -charakterizuje spoločné a odlišné znaky dramatických žánrov; -vysvetľuje pojmy dejstvo, úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie; -transformuje veršovaný a neveršovaný text na dramatický a naopak. -Prezentuje získané poznatky v písomnom opakovaní formou testu